

Seikkailijan Panda-merkki

Partiolaiset ja WWF yhteistyössä luonnon monimuotoisuuden köyhtymistä vastaan

Maapallo tarvitsee hyvinvoivia ja monipuolisia luonnonympäristöjä, joissa elää runsas kasvi- ja eläinlajien kirjo. Se on kaiken elämän edellytys. Ihmisen aiheuttama luonnon monimuotoisuuden massiivinen köyhtyminen on ajanut monet lajit todelliseen ahdinkoon.

Tilanne on kriittinen. Maapallon luonnon monimuotoisuus köyhtyy hälyttävällä vauhdilla. Selkärankaisten villieläinten määrä on vähentynyt keskimäärin 60 prosentilla vain reilun 40 vuoden aikana. Selkärankaisia eläimiä on nyt vähemmän kuin koskaan ihmiskunnan historiassa. Käynnissä on ennennäkemätön ihmisen aiheuttama sukupuuttoaalto, joka uhkaa myös taloutta, ruoantuotantoa ja ihmisten terveyttä. Suojelemalla luonnon monimuotoisuutta suojelemme myös ihmisen hyvinvoinnin mahdollistavia asioita – esimerkiksi puhdasta vettä, hengityskelpoista ilmaa, ruokaa ja lääkkeitä mahdollistavia lajeja.

WWF ja Suomen Partiolaiset ovat yhteistyössä tehneet luonnon monimuotoisuutta käsittelevän merkin, joka on käytettävissä vuosina 2019 ja 2020. Se sopii erinomaisesti osaksi partion ohjelmajainotusta Ulos Koloilta!

Panda käskee: ULOS KOLOILTA TUTKIMAAN LUONNON MONIMUOTOISUUTTA!

Merkin tavoite: Seikkailija kiinnittää huomiota ympäristöön ja sen tilaan. Hän toimii ympäristön puolesta.

Merkin kuvaus: Seikkailija tutkii ympäristöä ja toimii aktiivisesti ympäristön puolesta. Seikkailija tutustuu luonnon monimuotoisuuteen, huomaa merkkejä ihmisen vaikutuksesta luontoon ja havainnoi luonnossa tapahtuvia muutoksia.

Seikkailijan merkki muodostuu kolmesta eri osiosta: OTA SELVÄÄ, TOIMI ja KERRO. Valittavana on kolme eri teemaa: metsä, kaupunkiluonto sekä vesi. Seikkailijat valitsevat näistä haluamansa teeman. Panda-merkin seikkailija saa tehtyään kaikki kolme osiota.

Aktiviteetit on tarkoitettu ulkona retkillä tehtäviksi. Kustakin osiosta tehdään joko yksi laaja tehtävä perusteellisesti tai useita pienempiä tehtäviä. Sammon tehtävänä on ohjata seikkailijat valitsemaan tai valita itse toteutusvinkeistä parhaimmat kunkin aktiviteetin tavoitteen saavuttamiseksi. Merkin tekemiseen on syytä varata vähintään kokonainen retki- tai leiripäivä. Sammon tehtävänä on myös kunkin tekemisen kohdalla auttaa seikkailijoita huomaamaan, mikä on kyseisen tehtävän tavoite.

Seikkailija voi halutessaan hankkia Panda-merkin Scandinavian Outdoorista ja kiinnittää sen Tonttu-merkin tapaan partiopaidan oikeaan hihaan.

Ota selvää: Metsä

Tavoite: Seikkailija tietää mitä luonnon monimuotoisuudella tarkoitetaan.

Kuvaus: Seikkailija tekee havaintoja luonnon monimuotoisuudesta valitussa elinympäristössä.

Johtajan tehtävä: Sampo valitsee tehtävät ja hankkii tarvittavat välineet. Sampo huolehtii, että luonnon monimuotoisuuteen tutustutaan usean tehtävän avulla. Retkellä voi tehdä tehtäviä useassa eri kohteessa tai keskittyä yhdelle alueelle.

Toteutusvinkki 1: Millaista tässä metsässä on?

Tarvikkeet: Naturewatch Metsässä A -tutkimuslomakkeet, muistiinpanovälineet. Lomake löytyy osoitteesta <https://wwf.fi/mediabank/5029.pdf>.

Joukkue tutkii metsää Naturewatch Metsässä -lomakkeiden avulla. Lomake sisältää varsin tuhdin paketin havainnointitehtäviä, joten seikkailijat voivat halutessaan valita niistä yhdessä kiinnostavimmat tai retkikohteeseen sopivimmat, tai vartiot voivat valita omat vastuutehtävänsä. Seikkailijat tarkastelevat valittua aluetta havainnointilomakkeen tehtävien avulla. Lopuksi vartiot esittelevät havaintonsa muille vartioille.

Toteutusvinkki 2: Monimuotoisuushippa

Tämä leikki sopii alkulämmittelyksi. Sampo huutaa puulajin, esimerkiksi ”koivu” tai ”mänty”. Leikkijät juoksevat nopeasti lähimmän vastaavan puun luokse. Viimeinen puulle ehtinyt jää huutajaksi. Hän huutaa uuden puulajin ja koettaa myös itse ehtiä sen luokse. Välillä voidaan huutaa myös esimerkiksi ”kivi” tai ”kanto” tai jokin muu ympäristössä näkyvä maamerkki.

Toteutusvinkki 3: Lasketaan monimuotoisuutta

Seikkailijat etsivät metsästä monimuotoisen metsän piirteitä: puulajeja; vanhoja, paksuja puita, joiden ympäri kädet eivät yletä; kuolleita puita sekä pitkälle lahonnutta lahopuuta eli sellaista lahoa puuainesta, joka tuntuu pehmeältä käteen. Montako tällaista löytyy sovitulta alueelta? Sampo johdattaa seikkailijat pohtimaan, vaikuttaako kyseinen metsä tämän perusteella monimuotoiselta metsältä? Miten ihminen voi vaikuttaa kyseisessä metsässä siihen, että metsä muuttuisi monimuotoisemmaksi?

Toteutusvinkki 4: Kasviruutu

Tarvikkeet: Keppejä ja narua, kasvikirjoja ja/tai älypuhelin

Seikkailijat jakautuvat pienempiin ryhmiin. Kukin ryhmä valitsee tutkimusalueelta paljon kasveja sisältävän neliömetrin kokoisen alueen ja rajaa sen kepeillä ja narulla. Jos ryhmiä on useampia, voi kukin ryhmä ottaa alueeseen vähän erilaiselta vaikuttavan maa-alueen. Seikkailijat tutkivat, montako erilaista kasvilajia omassa ruudussa erottuu. Mitä kasvilajeja ruudussa kasvaa? Tunnistamisessa voi käyttää apuna kasvikirjoja tai esimerkiksi Luontoportti.fi -sovellusta. Jos joku laji jää tunnistamatta, seikkailijat keksivät sille oman lempinimen.

Toteutusvinkki 5: Lahopuun elämää

Tarvikkeet: stetoskooppi, suurennuslasi tai luuppi, hyönteiskirja ja/tai älypuhelin

Seikkailijat etsivät metsästä kuolleita puita ja kuuntelevat niitä stetoskoopilla. Kuuluuko rungosta metsän selkärangattomien pikkueläinten ääniä? Tämän jälkeen seikkailijat etsivät lahopuulta tai kivien alta pikkueläimiä ja tutkivat niitä luopin läpi. Sammon tehtävänä on muistuttaa varovaisuudesta, etteivät ne vahingoitu. Montako jalkaa löydettyillä eläimillä on? Mikä eläin mahtaa olla kyseessä? Tunnistamisessa voi

käyttää apuna hyönteiskirjaa tai lajintunnistussivustoja. Seikkailijat päästävät lopuksi eläimet takaisin niiden löytöpaikkaan.

Ota selvää: Vesi

Tavoite: Seikkailija tietää mitä luonnon monimuotoisuudella tarkoitetaan.

Kuvaus: Seikkailija tekee havaintoja luonnon monimuotoisuudesta valitussa elinympäristössä.

Johtajan tehtävä: Sampo valitsee tehtävät ja hankkii tarvittavat välineet. Sampo huolehtii, että luonnon monimuotoisuuteen tutustutaan usean tehtävän avulla. Retkellä voi tehdä tehtäviä useassa eri kohteessa tai keskittyä yhdelle alueelle.

Toteutusvinkki 1: Suuri rantaseikkailu

Tarvikkeet: älypuhelin 2-4 seikkailijaa kohden ja/tai Naturewatch Järven rannalla A tai Naturewatch Itämeren rannalla A -tutkimuslomakkeet, kyniä, purkkeja, haaveja ja muita joukkueen haluamia vesitutkimusvälineitä

Seikkailijat tutkivat valitsemaansa vesistöä (meren, järven, lammen, joen tai puron ranta) WWF:n rantatutkimusmateriaalien avulla. Suuri rantaseikkailu -mobiilipelin voi ladata maksutta osoitteesta wwf.fi/rannalla. Sampo lataa materiaalin ennalta ja luo ryhmälle oman peliversion. Tulostettavat tutkimuslomakkeet Naturewatch Järven rannalla <https://wwf.fi/mediabank/5024.pdf> ja Naturewatch Itämeren rannalla <https://wwf.fi/mediabank/992.pdf> sisältävät myös seikkailijoille sopivia tutkimustehtäviä.

Lomake sisältää varsin tuhdin paketin havainnointitehtäviä, joten haluttaessa niistä voidaan valita yhdessä kiinnostavimmat tai retkikohteeseen sopivimmat, tai vartiot voivat valita omat vastuutehtävänsä. Lopuksi vartiot esittelevät havaintonsa muille vartioille.

Toteutusvinkki 2: Laikukas ranta

Seikkailijat etsivät rannalta erilaisia elinpaikkoja. Kuinka monta ominaisuuksiltaan erilaista elinympäristöä eli "laikkua" seikkailijat pystyvät erottamaan 50 metrin matkalta alkupisteestä? Yksittäinen "laikku" voi olla esimerkiksi tiheä järviruokokasvusto, kelluvien kasvien rykelmä tai varjoisa pajupuska. Seikkailijat laskevat kaikki vähintään neliömetrin kokoiset laikut. Montako löytyi? Tehtävän voi tehdä pienissä ryhmissä, jolloin lopuksi vertaillaan eri ryhmien saamia tuloksia.

Toteutusvinkki 3: Millaista vettä?

Tarvikkeet: läpinäkyviä purkkeja, valkoinen paperiarkki tai muu valkoinen tausta, pH-paperia, lämpömittari

Seikkailijat jakautuvat pienempiin ryhmiin. Ryhmät tutkivat ja mittaavat valitsemansa vesistön vettä. He mittaavat lämpötilan lämpömittarilla ja pH-arvo pH-paperilla tai -mittarilla. Onko vesi emäksistä, neutraalia vai hapanta? Veden tuoksua ja väriä voi arvioida näin: Seikkailijat ottavat vettä läpinäkyvään purkkiin noin 20 cm syvyydestä ja katsovat purkkia valkoista taustaa vasten. Minkä väristä vesi on? Tämän jälkeen he haistavat vettä. Miltä se tuoksuu?

Toteutusvinkki 4: Veden pikkueläimiä

Tarvikkeet: esimerkiksi haaveja tai käytöstä poistettuja keittiösiivilöitä, läpinäkyviä muovipurkkeja, pesuvati, luuppeja tai suurennuslaseja, ötökkäkirjoja

Seikkailijat etsivät selkärangattomia pikkueläimiä vedestä ja tutkivat niitä varovasti, etteivät ne vahingoitu. Pikkueläimiä kannattaa etsiä esimerkiksi kalliolammikoista, vesikasvien seasta sekä kivien pinnalta ja alta. Kun seikkailija saa ötökän kiinni, hän ottaa sen varovasti purkkiin tai vatiin ja katselee sitä paljain silmin tai suurennuslasilla. Minkä värinen se on? Montako jalkaa sillä on? Miten se liikkuu? Lopuksi seikkailijat päästävät kaikki ötökät vapaaksi mahdollisimman lähellä niiden löytöpaikkaa.

Toteutusvinkki 5: Linnut kiikarissa

Tarvikkeet: kiikareita, lintukirjoja

Seikkailijat asettuvat sopivaan paikkaan havainnoimaan rannalla liikkuvia lintuja. Linnut uskaltavat tulla lähemmäs, jos seikkailijat ovat hiljaa paikoillaan. Joukkue laskee, montako erilaista lintua näkyy. Millaisia lintuja näkyi? Mitkä linnut olivat tuttuja? Lopuksi seikkailijat valitsevat yhden linnun ja tarkkailevat vähän aikaa sen tekemisiä. Mitä lintu touhua tähän aikaan päivästä?

Ota Selvää: Kaupunkiluonto

Tavoite: Seikkailija tietää mitä luonnon monimuotoisuudella tarkoitetaan.

Kuvaus: Seikkailija tekee havaintoja luonnon monimuotoisuudesta valitussa elinympäristössä.

Johtajan tehtävä: Sampo valitsee tehtävät ja hankkii tarvittavat välineet. Sampo huolehtii, että luonnon monimuotoisuuteen tutustutaan usean tehtävän avulla. Retkellä voi tehdä tehtäviä useassa eri kohteessa tai keskittyä yhdelle alueelle.

Toteutusvinkki 1: Kaupunkiluonnossa tutkimusretkellä

Tarvikkeet: Naturewatch Kaupunkiluonnossa A –tutkimuslomakkeet, kyniä

Seikkailijat tutkivat kaupungin erilaisia elinympäristöjä Naturewatch Kaupunkiluonnossa - tutkimuslomakkeiden avulla. Lomake löytyy osoitteesta <https://wwf.fi/mediabank/5027.pdf>. Lomake sisältää varsin tuhdin paketin havainnointitehtäviä, joten haluttaessa niistä voidaan valita yhdessä kiinnostavimmat tai retkikohteeseen sopivimmat, tai vartiot voivat valita omat vastuutehtävänsä. Lopuksi vartiot esittelevät havaintonsa muille vartioille.

Toteutusvinkki 2: Puu elinympäristönä

Puut ovat osa kaupunkipuiston eliöyhteisöä. Seikkailijat tarkastelevat puiston puita lajien elinpaikkana ja -kumppanina. Jokainen vartio valitsee oman puun tutkittavaksi. Sampo antaa seuraavat ohjeet vartioille yksi kerrallaan:

1. Vartio keksii puulle nimen.
2. Vartio tarkastelee puun ulkonäköä ja ympäristöä. Millaisella alustalla se kasvaa? Kuinka vanha se mahtaa olla? Mitä muita lajeja kasvaa sen läheisyydessä?
3. Vartio tutkii ja tunnustelee puun runkoa. Millä sanoilla puun runkoa voisi kuvailla? Miten kyseinen puu eroaa puiston muista puista?
4. Vartio selvittää mitä värejä löytyy valitun puun rungolta, lehdistä ja kukinnoista.
5. Vartion jäsenet laittavat silmät kiinni ja haistelevat puuta. Miltä se tuoksuu? Onko olemassa jokin muu asia, joka tuoksuu samanlaiselta?
6. Vartio tutkii mitä muita eliölajeja puusta löytyy. Elääkö puun kuoren alla jotain eläimiä? Entä pinnalla vaikkapa sammalta?

Tehtävän kohtia kannattaa soveltaa vuodenajasta riippuen.

Toteutusvinkki 3: Kaupungin äänimaisema.

Tarvikkeet: paperia ja kynät

Seikkailijat istuvat maahan, laittavat silmät kiinni ja ovat hiljaa paikoillaan viisi minuuttia. Mitä luonnon ääniä kuuluu? Entä mitä ihmisen ääniä kuuluu? Seikkailijat piirtävät paperille mistä suunnasta ääni kuuluu ja minkä oloinen ääni on. Äänen kuvailemisessa voi käyttää mielikuvitusta ja esimerkiksi eri värejä.

Kun kuva on valmis, seikkailijat kuuntelevat vielä hetken tarkemmin lintujen ääniä. Montako erilaista linnun ääntä kuului? Mitä lajeja kuului? Kuuluiko joku seuraavista äänistä:

- tasainen, kujertava, ontto ääni: kesykyyyhky
- tsirputtava, rauhalliseen tahtiin toistuva ääni lähipensaasta: varpusen
- lyhyt ja napakka, omaa nimeä toisteleva njak: naakka
- se tuttu ti-tyy-ti-tyy: talitiainen
- voimakas naurahtava, lyhyt ääni: naurulokki
- melodinen, kirkas ja kuuluva huiluttelu: mustarastas
- surumielinen, pehmeästi viheltävä, laskeva säe: pajulintu

Toteutusvinkki 4: Luonnonvaraiset lajit kaupungissa

Eläimet etsivät samantyyppisiä pesä-, suoja- ja ruokailupaikkoja kaupungista, kuin missä alkuperäisessä elinympäristössään viihtyvät. Seikkailijat katselevat ympärilleen ja miettivät, mikä tällä paikalla voisi korvata

- a) lahon kannon muurahaispesän rakennuspaikkana?
- b) puunkolon varpusen pesäpaikkana?
- c) maakumpareen fasaanin soidinpaikkana?
- d) kallioluodon kalalokin pesimäpaikkana?
- e) kuusen ja tammen oravan ruokailupaikkana?
- f) kallionkolan ketun pesäpaikkana?

Jokainen seikkailija valitsee yhden näistä paikoista etsittäväkseen. Tehtävänä on mennä paikalle mahdollisimman hyvään piiloon. Aikaa on noin 15 minuuttia. Ajan kuluttua sampo yrittää löytää jonkun osallistujista. Kun sampo löytää seikkailijan, hän kysyy mikä eläin olet ja mitä teet. Sampo ja löydetty osallistuja jatkaa muiden seikkailijoiden etsimistä, kunnes kaikki osallistujat on löydetty. Jokaisen löydetyn kohdalla selvitetään myös, mistä eläimestä on kyse.

Toimi: Suojele metsää

Tavoite: Seikkailija on tehnyt konkreettisen teon luonnon monimuotoisuuden hyväksi.

Kuvaus: Seikkailijat kokeilevat yhtä tai useampaa tapaa toimia luonnon monimuotoisuuden hyväksi.

Johtajan tehtävä: Sampo valitsee yhdessä seikkailijoiden kanssa retken aikana toteutettavan luonnonsuojeluteon ja hankkii tarvittavat luvat ja välineet.

Toteutusvinkki 1: Kolopesijälle koti

Seikkailijat rakentavat retkellä linnun-, lepakon- tai pistiäispönttöjä. Seikkailijat ripustavat pöntöt sopiviin paikkoihin metsään. Sammon tehtävänä on ohjeistaa seikkailijat myös pyytämään pönttöjen ripustamiseen lupa maanomistajalta.

Ohjeita linnunpönttöjen rakentamiseen <https://www.birdlife.fi/lintuharrastus/linnunpontot/>

Ohjeita lepakkopönttöjen rakentamiseen <https://www.luomus.fi/fi/rakenna-lepakkopontto>

Ohjeita pistiäispönttöjen rakentamiseen <https://www.ymparisto.fi/download/noname/%7B792C7115-7CE4-4838-9644-A717A5B9425D%7D/45955>

Toteutusvinkki 2: Talviruokinta

Seikkailijat rakentavat linnuille ruokinta-automaatteja ja tutustuvat samalla lintujen talviruokinnan periaatteisiin. Jos joukkue päättää perustaa talviruokintapaikan kolon tai kämpän läheisyyteen, se miettii valmiiksi myös toimivan toteutuksen sille, että ruokintapaikasta pidetään huolta koko talven ajan. Vaihtoehtoisesti seikkailijat voivat ottaa tekemänsä ruokinta-automaatit mukaan kotiin ja perustaa ruokintapaikat kotipihoilleen.

Ohjeita talviruokinnan järjestämiseen <http://nekunpartioblogi.blogspot.com/2017/01/talvilintuja-lampoa-ja-lammonhukkaa.html>

Toteutusvinkki 3: Kierrätetyt tuotteet

Seikkailijat ovat luultavasti tottuneet lajittelemaan paperit paperinkeräykseen, mutta mitä paperille tapahtuu keräyksen jälkeen? Joukkue etsii erilaisista paperi- ja kartonkituotteista tietoa kierrätysmateriaalin käytöstä. Joukkue voi tehdä tutkimusretken kauppaan tai sampo voi hankkia retkelle sopivia, tutkittavia tuotteita. Joukkue laatii yhdessä ohjeen kierrätystuotteiden suosimiseksi kotona tai lippukunnassa.

Toteutusvinkki 4: Lahopuutarha

Luonnon monimuotoisuuden kannalta on tärkeää, että metsissä, puistoissa ja pihoilla on lahopuuta. Joukkue perustaa lippukunnan kämpälle tai muulle retkipaikalle lahopuutarhan. Lahopuun määrää voi lisätä jättämällä kuolleita puita pystyyn tai maahan tai vaikkapa jättämällä kaadetulle puulle tavallista korkeamman kannon. Lahopuuta voi lisätä myös rakentamalla istuimia tai muita rakenteita

käsittlemättömästä puusta. Sammon tehtävänä on opastaa seikkailijat pyytämään lahopuun lisäämiselle maanomistajan luvan.

Ohjeita lahopuutarhan perustamiseen <https://www.sll.fi/2017/09/26/perusta-lahopuutarha-ja-auta-metsaluontoa/>

Toimi: Suojele vesistöä

Tavoite: Seikkailija on tehnyt konkreettisen teon luonnon monimuotoisuuden hyväksi.

Kuvaus: Seikkailijat kokeilevat yhtä tai useampaa tapaa toimia luonnon monimuotoisuuden hyväksi.

Johtajan tehtävä: Sampo valitsee yhdessä seikkailijoiden kanssa retken aikana toteutettavan luonnonsuojeluteon ja hankkii tarvittavat luvat ja välineet.

Toteutusvinkki 1: Pisteet pesuaineille

Leiriolosuhteissa on erityisen tärkeää, että käytetyt pesuaineet ovat mahdollisimman ympäristöystävällisiä. Mutta mistä tietää, mikä pesuaine on ympäristölle harmiton? Joukkue järjestää näyttelyn ympäristömerkityistä shampoista ja muista pesuaineista ja ottaa samalla selvää, millä perusteella ne ovat saaneet ympäristömerkinnän. Miten niiden tuoteselosteet eroavat muista pesuaineista? Lopuksi seikkailijat valitsevat Päivän Pesuaineen, joka on joukkueen mielestä sekä ympäristöystävällinen että hyvä käyttää.

Toteutusvinkki 2: Kasvisruokapäivä

Suomen vesistöjen suurin ongelma on yleensä rehevöityminen. Iso osa rehevöittävästä ravinteista on peräisin maataloudesta. Etenkin lihantuotanto kuormittaa vesistöjä. Joukkue järjestää retkellä yhden tai useamman kasvisruokapäivän ja kokeilee yhdessä jotakin uutta ja maukasta reseptiä.

Toteutusvinkki 3: Talkoilla ranta kuntoon

Nyt rantakuntoon, ei kun ranta kuntoon! Joukkue järjestää retkipaikan lähirannalla vieraslaji- tai roskatalkoot. Vieraslajitalkoissa kitketään sellaisia kasvilajeja, jotka eivät kuulu Suomen luontoon. Rannoilla viihtyvät esimerkiksi kurtturuuu, jättipalsami ja lupiini. Seikkailijat tarvitsevat talkoita varten työhanskoja ja jättesäkkejä. Isolla porukalla ranta saadaan kuntoon lyhyessä ajassa!

Toteutusvinkki 4: Virtaavat vedet

Seikkailijat osallistuvat virtavesien kunnostamiseen. Onko leiripaikan lähellä puroa tai pientä jokea? Kunnostustyönä voi olla virtavesilajien elinympäristökunnostusta, kuten vaelluskalojen kutupaikkojen kunnostusta ja huoltoa tai pienen nousuesteen poistaminen. Seikkailijat voivat tutustua veden laatuun ja virtavesilajeihin. Virtavesitalkoissa löytyy eri tasoista tekemistä, mutta isot kohteet voivat vaatia osallistujilta hyvää kuntoa ja fyysistä voimaa. Talkookohteet sopivat yleensä hyvin tutustumis- ja esittelykohteiksi sekä virtavesiluonnon ympäristökasvatukseen.

Toimi: Suojele kaupunkiluontoa

Tavoite: Seikkailija on tehnyt konkreettisen teon luonnon monimuotoisuuden hyväksi.

Kuvaus: Seikkailijat kokeilevat yhtä tai useampaa tapaa toimia luonnon monimuotoisuuden hyväksi.

Johtajan tehtävä: Sampo valitsee yhdessä seikkailijoiden kanssa retken aikana toteutettavan luonnonsuojeluteon ja hankkii tarvittavat luvat ja välineet.

Toteutusvinkki 1: Roskatalkoot

Joukkue järjestää retkikohteessa roskatalkoot. Seikkailijat tarvitsevat talkoita varten työhanskoja ja jätösäkkejä. Myös roskapihtejä voi kysellä lainaksi kirjastosta tai kunnalta. Isolla porukalla puisto tai muu retkikohde saadaan siistiksi lyhyessä ajassa!

Toteutusvinkki 2: Vieraslajitalkoot

Joukkue järjestää retkikohteessa vieraslajitalkoot. Vieraslajitalkoissa kitketään sellaisia kasvilajeja, jotka eivät kuulu Suomen luontoon. Helppoja kitkettäviä ovat esimerkiksi jättipalsami ja lupiini. Seikkailijat tarvitsevat talkoita varten työhanskoja ja jätösäkkejä.

Ohjeita vieraslajitalkoiden järjestämiseen <https://wwf.fi/mediabank/10961.pdf>

Toteutusvinkki 3: Liikkeellä kaupungissa

Ympäristön kannalta parhaat tavat liikkua kaupungissa ovat kävely, pyöräily ja julkinen liikenne. Joukkue toteuttaa kaupunkiretkensä kokonaan lihasvoimin ja/tai julkisilla liikennevälineillä. Seikkailijat harjoittelevat yhdessä pyörätiekarttojen ja reittisovellusten käyttämistä. Retken ennako- tai jälkitehtävänä voi olla pienimuotoinen pyöräily- tai kävelykisa seikkailijajoukkueen jäsenten kesken.

Toteutusvinkki 4: Eläinten talvi

Joukkue tarjoaa apua kaupungin eläinten talveen ja rakentaa siilin talvipesän tai lintujen talviruokintapaikan. Siilin talvipesän voi tehdä puusta, kun taas lintujen ruokinta-automaattiin sopivat monenlaiset materiaalit. Jos joukkue päättää perustaa talviruokintapaikan kolon läheisyyteen, se miettii valmiiksi myös toimivan toteutuksen sille, että ruokintapaikasta pidetään huolta koko talven ajan. Vaihtoehtoisesti seikkailijat voivat ottaa tekemänsä ruokinta-automaatit mukaan kotiin ja perustaa ruokintapaikat kotipihoilleen.

Ohje siilin talvipesän rakentamiseen <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2018/05/18/rakenna-kodikas-pesa-siilille>

Ohjeita talviruokinnan järjestämiseen <http://nekunpartioblogi.blogspot.com/2017/01/talvilintuja-lampoaja-lammonhukkaa.html>

Kerro

Tavoite: Seikkailija rohkaistuu ilmaisemaan oman mielipiteensä. Seikkailija kokee, että hänen ajatuksillaan on merkitystä.

Kuvaus: Seikkailija kertoo oman näkemyksensä luonnon monimuotoisuuden merkityksestä muille.

Johtajan tehtävä: Sampo hankkii tarvikkeet aktiviteettiä varten ja miettii yhdessä seikkailijoiden kanssa sopivan kohderyhmän, jolle nämä voivat kertoa mielipiteensä. Sampo rohkaisee jokaista seikkailijaa osallistumaan mielipiteen kertomiseen.

Toteutusvinkki 1: Somekuva

Seikkailijat suunnittelevat ja toteuttavat luonnon puolesta kantaa ottavan valokuvan ulkona. Kuvan suunnittelussa saa käyttää mielikuvitusta: vartiot voivat tehdä esimerkiksi ympäristöaideteoksen, pukeutua rooliasuihin, tehdä mielenosoituskylttejä tai valita vain erityisen kauniin ja arvokkaan paikan kuvattavaksi. Sampon tehtävänä on huolehtia siitä, että kuvausluvut on jokaiselle kuvissa näkyvällä henkilöllä kunnossa. Kuvan voi toteuttaa myös ilman, että seikkailijat näkyvät siinä. Seikkailijat jakavat sammon avustuksella kuvan esimerkiksi lippukunnan Instagram-tilillä ja tágäävät siihen #partioscout ja #pandapartiossa.

Toteutusvinkki 2: Puheenvuoro koulussa

Seikkailijat valmistelevat retken aikana luonnon monimuotoisuutta tai muita ympäristökysymyksiä koskevat puheenvuorot. He esittävät puheenvuorot retken jälkeen koulussa.

Toteutusvinkki 3: Näyttely vanhemmille

Seikkailijat tekevät näyttelyn valitsemastaan teemasta (metsä, vesi tai kaupunkiluonto) liittyen. He sisällyttävät näyttelyyn sellaisia aiheita, joiden parissa ovat toimineet retken ajan. Seikkailijat suunnittelevat myös näyttelyopastuksen siten, että jokaisella seikkailijalla on opastuksessa oma tehtävä. Joukkue järjestää näyttelyssä opastetun kierroksen esimerkiksi huoltajilleen tai muille aikuisille. Näyttelyyn kannattaa kutsua myös lippukunnan muita partioryhmiä.

Toteutusvinkki 4: Postikortti päättäjälle

Tarvikkeet: postikortteja, postimerkkejä ja päättäjien osoitteita

Huolestuttaako jokin asia Suomen luonnon tilassa? Pitäisikö kiittää jotakuta päättäjää hyvästä työstä ympäristön hyväksi? Luonnon monimuotoisuutta koskevia päätöksiä tehdään kaikilla tasoilla: kansainvälisessä yhteistyössä, valtakunnan päätöksen teossa sekä paikallisesti. Päätösvaltaa on sekä vaaleilla valituilla edustajilla että esimerkiksi yritysten johtajilla. Seikkailijat kirjoittavat postikortteja valitsemilleen päättäjille ja lähettävät ne heille. Seikkailijat kertovat, mitä luonto heille merkitsee ja mitä he toivovat päättäjiltä. Sammon tehtävänä on ohjata seikkailijoita kirjoittamaan kohteliaasti mutta napakasti ja allekirjoittamaan kortit.

Toteutusvinkki 5: Mielipidekirjoitus

Seikkailijat kirjoittavat yksin, parin kanssa tai vartioittain mielipidekirjoituksen paikallislehden mielipidepalstalle. He ottavat tekstissä kantaa omassa ympäristössään huomaamiinsa epäkohtiin, kuten vaikkapa roskaamiseen, kertakäyttökulttuuriin tai metsien hakkuisiin. Sampo auttaa seikkailijoita lähettämään mielipidekirjoitukset eteenpäin. Kirjoitukset kannattaa julkaista myös lippukunnan omissa viestintäkanavissa.